

MESTO TRENČÍN
Mierové nám. 1/2
911 64 Trenčín

Dominik Gabriel
poslanec Mestského zastupiteľstva
v Trenčíne

VÁŠ LIST ČÍSLO / ZO DŇA

NAŠE ČÍSLO

VYBAVUJE / LINKA

TRENČÍN

MSÚTN-

Mgr. Viera Aninová

20.07.2026

KPrim/2026/47995/99261/ani

Odpoveď na interpelácie z MsZ 24.6.2026

K Vašej interpelácii predloženej písomne na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Trenčíne dňa 24.6.2026 Vám posielam nasledovnú odpoveď.

Interpelácia

Táto interpelácia sa týka výtvarných aktivít realizovaných v rámci podujatia Fest Art 2026.

V mestskej časti Juh bolo v rámci festivalu vytvorených viacero veľkoplošných nástenných malieb. Festival ako celok priniesol tejto časti mesta množstvo pozitívnych impulzov – nielen vo vizuálnej oblasti, ale aj z hľadiska podpory komunitného života. Za tieto prínosy patrí organizátorom a zúčastneným umelcom poďakovanie.

Zároveň by som rád otvoril otázku výtvarných aktivít realizovaných na opornom múre v lokalite Liptovská. Výsledkom je vznik tzv. „graffiti zóny“, pozostávajúcej z viacerých výtvarných diel odlišného charakteru a koncepcie. Predmetná plocha sa nachádza na hlavnej prístupovej komunikácii do obytnej zóny so stovkami bytových jednotiek, pričom tento zásah významne zmenil vizuálny charakter priestoru, v ktorom obyvatelia každodenne žijú. V tejto súvislosti ma kontaktovalo viacero obyvateľov danej lokality, ktorí považujú toto rozhodnutie za nevhodné.

Popis jedného z viacerých výtvarného diel, ktoré obyvatelia považujú za nevhodné

Na opornom múre je zobrazená fantazijná bytosť s výraznými démonickými črtami – rohmi, krídlami a neštandardnými proporciami tváre. Postava je obklopená veľkými kvetmi maku vrátane výrazne zobrazených makových toboliek a vytekajúcou mliečnou tekutinou. Celá kompozícia pôsobí surrealisticky až temne a vytvára silný vizuálny kontrast voči pôvodnému neutrálnemu vzhľadu oporného múru.

Možné interpretačné súvislosti s témou maku a opiátov

Významným prvkom diela sú makové kvety a makovice. Práve makovice sú pritom predmetom záujmu osôb vyrábajúcich nelegálne opiátové látky. Podľa informácií Národnej

protidrogovej centrály Polície ČR dochádza každoročne k prípadom, keď osoby zbierajú makovice z polí a následne z nich vyrábajú tzv. „óčko“ alebo „kompot“, látku s účinkami podobnými heroínu. Polícia zároveň upozorňuje na prípady úmrtí a predávkovaní spojených s takouto výrobou a užívaním. (policie.gov.cz).

Aj keď zobrazenie maku samo osebe nemožno považovať za problematické, spojenie výrazných makovic s démonickou alebo fantazijnou postavou môže u časti verejnosti vyvolávať asociácie s temnejšími stránkami tejto rastliny, vrátane jej zneužívania na výrobu omamných látok. Takáto interpretácia nemusí byť zámerom autora, avšak vo verejnom priestore je relevantné posudzovať nielen autorský zámer, ale aj spôsob, akým dielo vníma verejnosť.

Súlad s princípom „dobrých mravov“

V zmysle článku 2 VZN č. 24/2024 sa výtvarnou aktivitou rozumie špecifická forma umeleckej tvorby a prezentácie, ktoré okrem iného ***nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi***.

Podľa všeobecne uznávaného právneho výkladu predstavujú dobré mravy súbor spoločenských, kultúrnych a etických pravidiel rešpektovaných väčšinou spoločnosti. Sú spojené s princípmi slušnosti, ohľaduplnosti a rešpektu k prostrediu, v ktorom ľudia žijú. (vssr.sk)

V tejto súvislosti možno argumentovať, že:

- predmetná plocha sa nachádza na hlavnej prístupovej komunikácii do rozsiahlej obytnej zóny,
- nejde o priestor určený na alternatívne alebo experimentálne umelecké formy, ale o každodenne využívaný verejný priestor,
- výrazná démonická symbolika a tematické prepojenie s makovicami môže byť časťou verejnosti vnímané ako nevhodné pre dominantný vizuál vstupu do obytnej štvrte,
- ak významná časť obyvateľov považuje dielo za rušivé alebo nevhodné, je legitímne diskutovať o tom, či bolo pri jeho umiestnení dostatočne zohľadnené kritérium dobrých mravov a charakteru lokality.

Argument teda nespočíva v tvrdení, že dielo porušuje dobré mravy automaticky, ale v otázke, či výber motívu a jeho umiestnenie rešpektuje charakter priestoru a očakávania obyvateľov dotknutej lokality.

Riziká vo vzťahu k deťom a mládeži

Pri hodnotení verejného priestoru určeného aj pre deti a mládež možno poukázať na niekoľko aspektov:

- 1. Normalizácia kontroverzných symbolov** Verejné umenie sa stáva súčasťou každodenného prostredia a spoluvytvára vizuálne vzory. Ak sú dominantnými motívmi makovice a démonická postava, môže to u detí vyvolávať otázky a asociácie, ktoré si vyžadujú dodatočné vysvetľovanie zo strany rodičov.

2. **Absencia pozitívneho edukatívneho odkazu** Dielo neobsahuje zrejmy komunitný, historický, prírodný ani vzdelávací motív viažuci sa k lokalite. Pre detského pozorovateľa je dominantný skôr fantazijný a temný charakter vizuálu.
3. **Citlivosť drogovej problematiky** Keďže makovice sú objektívne spojené aj s výrobou opiátových látok a polícia pravidelne upozorňuje na ich zneužívanie pri nelegálnej výrobe drog, možno považovať za legitímnu otázku, či je vhodné práve tento symbol zvýrazňovať vo veľkom rozsahu v bezprostrednej blízkosti obytnej zóny s vysokou koncentráciou rodín a detí. (policie.gov.cz)

Záver

Vecná výhrada voči predmetnému dielu by nemala smerovať proti umeleckej slobode ani proti autorovi diela. Diskusia sa môže viesť najmä o vhodnosti umiestnenia konkrétneho motívu na dominantnej ploche v obytnej zóne. Obyvatelia môžu oprávnene namietat', že kombinácia démonickej postavy a výrazne zobrazených makovíc neprispieva k vytváraniu kultivovaného, neutrálneho a všeobecne prijateľného verejného priestoru, ktorý by zodpovedal charakteru lokality a požiadavke rešpektovania dobrých mravov, osobitne s ohľadom na deti a mládež

V tejto súvislosti predkladám nasledujúce otázky:

1. Je využitie oporného múru na výtvarné aktivity v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Trenčín č. 24/2024? Aké postupy boli pri rozhodovaní o využití predmetnej plochy na výtvarné aktivity uplatnené v zmysle uvedeného VZN a ktorý orgán alebo osoba o tomto využití rozhodla? Aká výmera (v m²) oporného múru je na tieto účely vyčlenená?

2. Akým spôsobom bol pri tomto projekte naplnený princíp participácie verejnosti? Boli do rozhodovania o využití oporného múru na výtvarné aktivity zapojení obyvatelia dotknutej lokality? Ak áno, akou formou? Boli o rozsahu a charaktere plánovaných aktivít vopred informovaní poslanci mestského zastupiteľstva?

3. Aké možnosti majú obyvatelia dotknutej lokality, ak nesúhlasia so súčasným využitím predmetnej plochy? Existuje postup, prostredníctvom ktorého môžu iniciovať odstránenie novovzniknutej graffiti zóny, prípadne jej nahradenie riešením, ktorému bude predchádzať diskusia a výber vhodného vizuálu?

Túto interpeláciu prekladám ako spoločnú interpeláciu poslancov Gabriel, Gabrhelová, Machová, Bohuš, Hošták, Vavruš, Paška.

Odpoveď útvaru územného plánovania

K otázke č. 1

Organizátori festivalu Fest Art predložili mestu Trenčín žiadosť o realizáciu výtvarných aktivít v rámci festivalu. Žiadosť bola postúpená Útvaru územného plánovania a mestskému kurátorovi a bolo jej vyhovené v súlade s platnými pravidlami.

Predmetná plocha bola určená ako priestor pre tzv. *graffiti jam*, teda formát bežne využívaný na streetartových podujatiach na Slovensku a v zahraničí. Jeho podstatou je

voľná umelecká tvorba zúčastnených autorov bez vopred schváleného konkrétneho návrhu. Na rozdiel od ostatných mestských plôch a budov, pri ktorých boli súčasťou žiadosti aj vizualizácie výsledných diel, pri tejto ploche bol schválený samotný koncept tvorby.

Pri rozhodovaní sme zohľadnili aj dlhoročné skúsenosti organizátorov festivalu, ktorí sa streetartu venujú na profesionálnej úrovni a pravidelne spolupracujú s etablovanými domácimi aj zahraničnými umelcami, čím dlhodobo potvrdzujú vysokú kvalitu realizovaných výstupov.

Využitie celého oporného múru na Liptovskej ulici preto považujeme za v súlade s VZN č. 24/2024 mesta Trenčín.

K otázke č. 2

Obyvatelia neboli zapojení do rozhodovania o konkrétnom výtvarnom riešení predmetnej plochy. V tomto prípade sme sa vedome rozhodli ponechať umelcom tvorivú slobodu. Existujú projekty, pri ktorých výtvarné návrhy konzultujeme s verejnosťou, no sú aj projekty, pri ktorých považujeme za vhodné rešpektovať autorskú slobodu a nevnímať umelcov len ako remeselníkov, ktorí plnia predstavy zadávateľa.

Verejnosť však bola do festivalu Fest Art zapojená inými spôsobmi. Pri realizácii veľkoplošných muralov na čelných stenách panelákov prebehla otvorená výzva, do ktorej sa mohli zapojiť všetky bytové domy na sídlisku Juh. O konkrétnych realizáciách rozhodovali samotné vybrané spoločenstvá vlastníkov, pričom záujem o zapojenie bol vysoký.

O aktivitách festivalu bola verejnosť priebežne informovaná prostredníctvom sociálnych sietí organizátorov, mesta a ďalších komunikačných kanálov. Súčasťou programu boli viaceré komunitné aktivity a celý festival bol verejným podujatím prístupným všetkým ľuďom bez rozdielu.

K otázke č. 3

Predmetný oporný múr nevznikol ako nová trvalá „graffiti zóna“ v zmysle všeobecne záväzného nariadenia. Ide o plochu, na ktorej bola na základe žiadosti povolená realizácia konkrétnej výtvarnej aktivity (*graffiti jam*) počas trvania festivalu. VZN totiž umožňuje povoľovať výtvarné aktivity aj na iných plochách, než sú tie, ktoré sú v ňom explicitne uvedené.

Predmetná plocha bola vyhodnotená ako vhodná vzhľadom na svoje rozmery a charakter. Zámerom bolo výtvarne oživiť dovtedy fádny sivý oporný múr prostredníctvom streetartu a zároveň priblížiť súčasné umenie širšej verejnosti.

Odstránenie, resp. premaľovanie výtvarných realizácií, ktoré vznikli počas festivalu, považujeme za krajné riešenie, ktoré by si vyžadovalo ďalšiu diskusiu s organizátormi festivalu, autormi a zástupcami mesta Trenčín.

Všeobecne k interpelácii

Rozumieme tomu, že predmetné umelecké dielo nemusí u všetkých obyvateľov vyvolávať rovnaké estetické pocity. Takáto pluralita názorov je prirodzenou súčasťou vnímania umenia.

Interpretácia spojenia fantazijnej (resp. podľa slov samotnej autorky „rozprávkevej“) bytosti a makových kvetov ako pozitívnej propagácie drog predstavuje jeden z možných spôsobov čítania diela. Nie je však v súlade so zámerom jeho autorky. Rovnako legitímnu interpretáciou môže byť vnímanie diela ako kritiky drogovej problematiky alebo symbolického zobrazenia („démonizovania“) negatívnych javov spojených so závislosťou. Postavu čerta, ktorá je tradičnou súčasťou mnohých ľudových rozprávok, možno zároveň (nad)interpretovať aj ako „pokušiteľa“, ktoré vábeniu musíme odolať.

Sme preto presvedčení, že predmetné dielo nie je v rozpore s dobrými mravmi. Neobsahuje vulgarizmy, nenávistné prejavy, explicitné násilie ani iný obsah, ktorý by bolo možné objektívne považovať za spoločensky neprípustný.

Umenie vo verejnom priestore nemusí plniť výlučne dekoratívnu funkciu. Rôzne formy streetartu boli od svojho vzniku prostriedkom slobodného umeleckého vyjadrenia, ktoré prirodzene otvára spoločenské témy a podnecuje diskusiu. Jednou z legitímnych funkcií súčasného umenia v demokratickej spoločnosti je práve schopnosť vyvolávať otázky, podporovať dialóg a rozvíjať kritické myslenie.

Ak dielo vyvoláva otázky u detí alebo mladých ľudí, môže zároveň vytvárať príležitosť na rozhovor v rodinách o témach, ktoré sú súčasťou dnešnej reality. Nepovažujeme za správne riešenie problematické spoločenské javy z verejného priestoru vytláčať alebo predstierať, že neexistujú.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že deti a mladí ľudia sú denne vystavení podstatne intenzívnejším a problematickejším obsahom v digitálnom priestore. Násilie, pornografia, dezinformácie, nenávistné prejavy či extrémistický obsah sú dostupné prakticky na jedno kliknutie, často bez akéhokoľvek kontextu alebo vysvetlenia. V porovnaní s tým predstavuje umelecké dielo vo verejnom priestore podnet na interpretáciu a diskusiu, ktorá môže prebiehať medzi rodičmi a deťmi v prirodzenom a bezpečnom prostredí.

Zároveň považujeme za potrebné zdôrazniť, že umelecké dielo nemožno stotožňovať s propagáciou javu, ktorý zobrazuje alebo symbolicky pripomína. Takýto prístup by viedol k záveru, že literatúra o vojne propaguje vojnu alebo že umelecké spracovanie sociálnych problémov tieto problémy podporuje. Umenie má práve schopnosť upozorňovať na zložité

stránky života, vytvárať priestor na ich reflexiu a ponúkať iné, netradičné uhly pohľadu na svet okolo nás.

V prípade záujmu radi zorganizujeme stretnutie s autorkou diela, organizátormi festivalu Fest Art a zástupcami mesta, na ktorom bude možné diskutovať nielen o tomto diele, ale aj o širších témach súvisiacich so streetartom vo verejnom priestore Trenčína.

Sme otvorení vecnej diskusii, pretože považujeme za dôležité vnímať nielen jednotlivé diela, ale aj širší kontext festivalu Fest Art, v rámci ktorého vzniklo množstvo kvalitných umeleckých realizácií, komunitných aktivít a podujatí, ktoré dlhodobo obohacujú kultúrny život mesta Trenčín.

S pozdravom

Mgr. Richard Rybníček
primátor mesta Trenčín